

مدیریت عمومی

(ویراست سوم)

دکتر سیدمهدی الوانی

نشرنی

الوانی، مهدی، ۱۳۲۳ -

مدیریت عمومی / مهدی الوانی. - تهران: نشر نی، ۱۳۸۵.

۲۳۸ ص.: مصور، جدول، نمودار.

ISBN 964-312-857-1

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. ۴۲۹-۴۳۲؛ همچنین بصورت زیرنویس.
نمایه.

ویراست سوم. چاپ بیست و هفتم: ۱۳۸۵.

۱. مدیریت. الف. عنوان.

۶۵۸

۷۵ الف ۲ ف / HD ۳۷

کتابخانه ملی ایران

م ۸۵-۷۶۵۰

نشرنی

تهران، خیابان کریم خان، نبش میرزای شیرازی، شماره ۱۶۵، کد پستی ۱۵۹۷۹۸۵۷۴۱

تلفن: ۲ و ۸۸۹۱۳۷۰۱، صندوق پستی ۵۵۶ - ۱۳۱۴۵

www.nashreny.com

دفتر فروش: خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، شماره ۵۱۲

تلفن: ۶۶۴۹۸۲۹۳، فکس: ۶۶۴۹۸۲۹۴

کتابفروشی: خیابان کریم خان، نبش میرزای شیرازی، شماره ۱۶۹

تلفن ۸۸۹۰۱۵۶۱

دکتر سیدمهدی الوانی

مدیریت عمومی

ویراست سوم

• چاپ بیست و هفتم ۱۳۸۵ تهران • تعداد ۵۵۰۰ نسخه • لیتوگرافی غزال • چاپ غزال

ISBN 964-312-857-1

شابک ۹۶۴-۳۱۲-۸۵۷-۱

Printed in Iran

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

پیش‌گفتار (چاپ بیست‌وهفتم)	۹
مقدمه. مدخلی بر مفهوم مدیریت	۱۱
۱. سیر تحولات نظریه‌های سازمان و مدیریت	۱۵
طبقه‌بندی‌های تاریخی نظریه‌های سازمان و مدیریت	۱۵
طبقه‌بندی مجموعه‌ای نظریه‌های سازمان و مدیریت	۲۲
نقش استعاره‌ها در شناخت سازمان	۲۴
۲. برنامه‌ریزی: برنامه‌ریزی جامع (استراتژیک)	۵۲
خصوصیات برنامه‌ریزی استراتژیک	۵۳
وجوه افتراق برنامه‌ریزی جامع و برنامه‌ریزی عملیاتی	۵۴
اهمیت و ضرورت برنامه‌ریزی جامع در سازمان	۵۶
سبک‌های مختلف برنامه‌ریزی جامع و تعیین استراتژی‌های سازمانی	۵۶
فرایند برنامه‌ریزی جامع	۵۷
روش SWOT در برنامه‌ریزی استراتژیک	۶۱
جایگاه سازمانی برنامه‌ریزی استراتژیک	۶۴
مزایا و محدودیت‌های برنامه‌ریزی استراتژیک	۶۵
هدف	۶۶
تکنیک‌های برنامه‌ریزی	۷۲
مدل‌های شبکه‌ای برنامه‌ریزی	۷۴
برنامه‌ریزی احتیاجات نیروی انسانی	۷۹
برنامه‌ریزی تأمین نیروی انسانی	۹۰

۹۵	۳. سازماندهی: سازماندهی پویا
۹۶	مبانی سازماندهی
۹۶	سازمان بر مبنای وظیفه (هدف)
۱۰۰	مزایا و محدودیت‌های سازمان بر مبنای وظیفه
۱۰۱	مزایا و محدودیت‌های سازمان بر مبنای نوع تولید
۱۰۳	سازمان بر مبنای ارباب رجوع یا مشتری
۱۰۳	مزایا و محدودیت‌های سازمان بر مبنای ارباب رجوع
۱۰۴	ساختار ترکیبی
۱۰۵	محدودیت‌های ساختارهای سنتی سازمانی
۱۰۶	سازمان بر مبنای پروژه
۱۰۹	سازمان ماتریسی یا خزانه‌ای
۱۱۲	سازمان با گروه‌های متداخل یا سازمان گروهی
۱۱۳	سازمان با واحدهای مستقل
۱۱۴	سازمان با ساختار آزاد
۱۱۵	الگوی پنج‌بخشی
۱۱۹	۴. کنترل و نظارت در سازمان
۱۲۰	تعاریف
۱۲۰	کنترل گذشته‌نگر و آینده‌نگر
۱۲۳	کنترل زمان وقوع
۱۲۴	طراحی سیستم کنترل
۱۲۹	نقاط استراتژیک یا کلیدی در کنترل
۱۳۰	رابطه هزینه و نتیجه در کنترل
۱۳۲	مشخصات سیستم کنترل مؤثر
۱۳۴	کاربرد مدل امتیازات متوازن (BSC) در کنترل
۱۳۵	مدل امتیازات متوازن چیست؟
۱۳۸	خودکنترلی: انتخابی دیگر در کنترل
۱۴۱	۵. هدایت و انگیزش: هدایت و رهبری سازمانی
۱۴۳	نظریه‌های هدایت و رهبری
۱۵۰	نظریه مسیر-هدف
۱۵۱	نظریه دوره زندگی
۱۵۳	نظریه جانشین‌های رهبری
۱۵۶	نظریه‌های انگیزش

۱۵۷	 نظریه‌های محتوایی
۱۶۱	 نظریه‌های فرایندی
۱۶۵	 انگیزش در عمل
۱۶۹	 الگوی اقتضایی انگیزش
۱۷۳	۶. ارتباطات سازمانی
۱۷۴	 ارتباطات چیست
۱۷۵	 فرایند ارتباط
۱۸۰	 موانع ارتباطی
۱۸۱	 نقش ادراک در ارتباطات
۱۸۳	 بازخور
۱۸۸	 ارتباطات عمودی در سازمان
۱۸۹	 ارتباطات غیر رسمی یا پیش‌بینی نشده در سازمان
۱۹۲	 الگوهای ارتباط غیررسمی
۱۹۲	 تجزیه و تحلیل تعاملی یا مراوده‌ای
۱۹۹	۷. تصمیم‌گیری
۱۹۹	 فرایند تصمیم‌گیری
۲۰۱	 استفاده از مدل در تصمیم‌گیری
۲۰۲	 انواع مدل‌ها
۲۰۴	 انتخاب مدل مناسب
۲۰۵	 روش تجزیه و تحلیل نقطه سربه‌سر
۲۰۸	 مدل نقطه سربه‌سر با درآمدها و هزینه‌های متفاوت
۲۱۰	 انتخاب معیار یا ملاک در تصمیم‌گیری
۲۱۱	 تلفیق معیارها
۲۱۲	 طبقه‌بندی تصمیم‌ها
۲۲۴	 نقدی بر شیوه‌های جامع - عقلایی تصمیم‌گیری
۲۲۹	۸. اخلاقیات و نوآوری
۲۲۹	 اخلاقیات و نوآوری
۲۳۱	 نحوه ظهور اندیشه‌های نو و بدیع
۲۳۴	 فنون اخلاقیات و نوآوری
۲۳۴	 تحرک مغزی
۲۳۶	 ارتباط اجباری
۲۳۷	 تجزیه و تحلیل مورفولوژیک

۲۳۹	 گردش تخیلی
۲۴۰	 پرسش‌های ایده‌برانگیز
۲۴۲	 تکنیک ۵-۳-۶ گروه اسمی
۲۴۲	 الگوبرداری از طبیعت
۲۴۳	 تفکر موازی
۲۴۵	 چگونه می‌توانیم خلاقیت و نوآوری را در سازمان تسهیل کنیم؟

ضمائم

۲۵۱	 ضمیمه ۱. شاخص تعیین حیطه نظارت
۲۵۳	 ضمیمه ۲. پرسش‌نامه رهبری در کلاس
۲۵۶	 ضمیمه ۳. پرسشنامه رهبری
۲۶۰	 ضمیمه ۴. آزمون نیازهای کارکنان
۲۷۷	 ضمیمه ۵. شرحی کوتاه بر پاره‌ای از مفاهیم مدیریت
۲۹۰	 ضمیمه ۶. سرنوشت کار در آینده. افق‌های جدید در مدیریت
۲۹۴	 ضمیمه ۷. فشارهای عصبی در سازمان‌ها و راه‌های مقابله با آن
۳۱۲	 ضمیمه ۸. شاخص‌های سنجش ساختار سازمانی
۳۱۹	 ضمیمه ۹. پرسشنامه تعیین سبک رهبری
۳۲۳	 ضمیمه ۱۰. مدیریت مسائل عمومی
۳۳۵	 ضمیمه ۱۱. سازمان‌های یادگیرنده
۳۴۸	 ضمیمه ۱۲. نظام‌های هوشمند یا سیستم‌های متخصص
۳۵۸	 ضمیمه ۱۳. تلفیق هدف‌های فرد و سازمان از دیدگاه‌های ارزشی متفاوت
۳۶۶	 ضمیمه ۱۴. کارآفرینان آینده‌ساز
۳۷۰	 ضمیمه ۱۵. سبک شما در مدیریت تعارض چیست
۳۷۵	 ضمیمه ۱۶. مشکلات و تنگناهای نظام اداری جهان سوم
۳۸۳	 ضمیمه ۱۷. سازمان مجازی، سازمان هزاره سوم
۳۹۴	 ضمیمه ۱۸. اعجاز‌گران مدیریت
۴۰۲	 ضمیمه ۱۹. دیدگاه‌های پست‌مدرنیسم در مدیریت
۴۱۲	 ضمیمه ۲۰. پرسشنامه ارزش‌های اخلاقی در سازمان
۴۱۴	 تکمله. منطق عقلی جدید و نظریه‌های سازمانی
۴۲۹	 منابع و مآخذ
۴۳۳	 نمایه

به نام خدا

پیش‌گفتار (چاپ بیست‌وهفتم)

ویراست سوم

مدت‌ها بود می‌خواستم کتاب مدیریت عمومی را، که از تجدیدنظر آن چند سالی گذشته است، مرور کنم و مطالبی تازه که در مباحث مدیریت و سازمان مطرح شده‌اند به آن بیفزایم، اما مشغله‌های گوناگون آموزشی و اجرایی مرا از این مهم باز می‌داشتند. تا آن‌که در بستر بیماری افتادم و چند ماه خانه‌نشینی، فراغتی ناخواسته پیش آورد که امکان تنظیم ویراستی جدید از کتاب را ممکن ساخت.

در این ویراست کلیه فصول قبلی را تنقیح و اصلاح کرده‌ام، اضافات را حذف و کمبودهایی را که احساس می‌کردم رفع کرده‌ام. در بحث برنامه‌ریزی استراتژیک و فصول کنترل و سازماندهی، مباحث جدید را افزوده‌ام. از آن جایی که مباحث مدیریت متداول از جهت مبانی فلسفی بر اصول مکتب مدرنیسم استوار شده‌اند و در این سال‌ها مکتب پست‌مدرنیسم تلاش‌هایی را در نقد مدرنیسم آغاز کرده است، ضمیمه‌ای را با نگارش ساده تحت عنوان «دیدگاه‌های پست‌مدرنیسم در مدیریت» به انتهای کتاب افزوده و با پرسشنامه‌ای در زمینه ارزش‌های اخلاقی در سازمان، ضمایم را کامل کرده‌ام. به‌هر حال آنچه در بضاعتم بوده است به مخاطبان عرضه داشته‌ام و امیدم آن است که این ویراست در بسط دانش مدیریت برای مدیران، دانشجویان، و محققان مدیریت مفید باشد و مقبول طبع آنان قرار گیرد.

سید مهدی الوانی

مردادماه ۱۳۸۴